

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
Secția a II-a Penală
Dosar nr. 22187/3/2018/a2
Termen de judecată: 7 octombrie 2019
Complet: S2 C11 Co

DOAMNĂ / DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnatul, Nicolae Trăistaru, avocat în Baroul București,
Contestator în dosarul nr. 22187/3/2018/a2 al Curții de Apel București, Secția a II-a
Penală, cu termen de judecată la 7 octombrie 2019,
În temeiul *art. 146 lit. d) din Constituția României și art. 29 – 31 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în 2010,*

Formulez

EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

privind dispozițiile art. 284 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală.

I. Dispozițiile constituționale încălcate

Prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 16 privind accesul liber la justiție, dreptul la un proces echitabil și dreptul la un recurs efectiv, prevăzute la art. 21 din Constituție, raportate la prevederile art. 6 și 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 47 alin. (1) din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

II. Dispozițiile legale criticate

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 284 din Codul de procedură penală cu denumirea marginală *Procedura privitoare la amenda judiciară*, text de lege care are următorul conținut:

Art. 284. Procedura privitoare la amenda judiciara

(1) Amenda se aplica de organul de urmarire penala prin ordonanta, iar de judecatorul de drepturi si libertati, de judecatorul de camera preliminara si de instanta de judecata, prin incheiere.

(2) Persoana amendata poate cere anulara ori reducerea amenzii. Cererea de anulare sau de reducere se poate face in termen de 10 zile de la comunicarea ordonantei ori a incheierii de amendare.

(3) Daca persoana amendata justifica de ce nu si-a putut indeplini obligatia, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata poate dispune anulara ori reducerea amenzii.

(4) Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin ordonanta va fi solutionata de judecatorul de drepturi si libertati, prin incheiere.

(5) Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin incheiere va fi solutionata de un alt judecator de drepturi si libertati, respectiv de un alt judecator de camera preliminara ori de un alt complet, prin incheiere.

III. Premisa constatației împotriva încheierii pronunțate de Tribunalul București, Secția I Penală în procedura privitoare la amenda judiciară aplicată de instanța de judecată avocatului

Prin Încheierea din 28.06.2019, pronunțată de Tribunalul București, Secția I Penală în dosarul penal nr. 22187/3/2018, am fost sancționat de judecătorul fondului cu amenda judiciară în cuantum de 3.000 lei reținându-se că, în calitate de apărător ales al inculpatului Corăci Ioan Cezar, am lăsat la dosar, contrar dispozițiilor art. 94 alin. (12) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, cererea vizând acordarea unui termen de judecată fiind în imposibilitatea prezentării deoarece la aceeași oră trebuia să fiu prezent la Curtea de Apel, Secția a II-a Penală, iar inculpatul Corăci era lipsă datorită îmbolnăvirii dovedite cu act medical.

Cererea de anulare a amenzii judiciare aplicată prin încheierea din 28.06.2019, formulată în temeiul art. 284 alin. (2) C. proc. pen., a fost soluționată de un alt judecător de la Tribunalul București, Secția I Penală prin Încheierea din 9 august 2019, în sensul reducerii amenzii judiciare de la 3.000 lei la 1.500 lei.

Fără a antama fondul pricinii, se impun următoarele precizări:

În cauză nu s-a săvârșit o abatere judiciară cu știință (cu intenție) care să conducă la amânarea nejustificată a cauzei deoarece inculpatul Corăci Ioan Cezar se afla în imposibilitate medicală de a fi prezent la judecarea cauzei în 28.06.2019, iar pe de altă parte prevederile art. 364 alin. (2) și (3) C. proc. pen. prevăd posibilitatea unui inculpat de a lipsi de la judecarea cauzei.

În cererea introductivă s-au relevat împrejurările concrete care au impus lăsarea cererii de amânare de către subsemnatul - avocat ales al inculpatului Corăci Ioan Cezar - doamnei grefier Șerban Daniela (grefierul de ședință), prezența mea la judecarea cauzei aflată pe rolul Curții de Apel București, Secția a II-a Penală (dosarul nr. 13950/3/2017 avea fixată ora 11:00) fiind absolut necesară față de uzanța cunoscută a prezenței unui apărător ales în mod necesar în fața unei instanțe superioare în grad profesional.

Depunerea cererii de amânare a cauzei a fost necesar a o face către grefierul de ședință deoarece eu am fost prezent la ora 9:00 la alt complet la Tribunalul București, Secția a VIII-a Conflicte de Muncă și Asigurări Sociale (dosarul nr. 6507/3/2019; client Asociația de Acreditare din România/RENAR; președintele completului a admis cererea mea de luare cu prioritate a dosarului respectiv), iar în jurul orei 10:00-10:30 judecata era suspendată la ședința de judecată în discuție, astfel încât era o urgență în a mă deplasa și asigura apărarea la Curtea de Apel București, Secția a II-a Penală la ora 11:00.

În acest context nu am depus cererea de amânare la Registratura Secției I Penale a Tribunalului București în sensul art. 94 din Regulament pentru că, pe de o parte, eu nu am avut intenția să absentez de la judecarea cauzei dedusă Tribunalului – completul CF19, iar pe de altă parte finalitatea cererii respective era în a ajunge în aceeași zi tot la grefierul de ședință prin serviciul Registratură.

Conduita avocatului nu a fost culpabilă, iar lipsa la termenul în discuție nu a fost nejustificată; subsemnatul nu am comis o abatere judiciară, cu atât mai mult cu cât este vorba de o activitate juridică de ordinul zecilor de ani ca judecător și avocat. Nu a fost afectată buna desfășurare a procedurii judiciare și nici împiedicată aflarea adevărului și realizarea justiției penale. Mențiunile judecătorului fondului că cererea pe care am lăsat-o la dosar s-a făcut

contrar dispozițiilor art. 94 alin. (12) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, precum și faptul că așa fi cunoscut că la termenul din 28.06.2019 acord asistență juridică la Curtea de Apel București sunt nefondate deoarece textul de lege invocat stabilește în mod clar că „*celelalte cereri și acte de orice natură*” care privesc un dosar aflat pe rolul instanței în ziua depunerii ajung la grefierul de ședință; în legătură cu dosarul de la Curtea de Apel nu aveam cum să cer anterior un alt termen deoarece la termenul din 31.05.2019 nu acordam asistență juridică domnului Corăci Ioan Cezar. Jurisprudența Curții Constituționale și a Înaltei Curți este în sensul că interpretarea legii se face întotdeauna cu bună credință și în spiritul acesteia.

IV. Îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a cererii de sesizare a Curții Constituționale

Împotriva încheierii din 9 august 2019 prin care a fost soluționată cererea de anulare a amenzii judiciare am formulat contestație/apel pentru a putea invoca în fața Curții de Apel București excepția de neconstituționalitate a soluției legislative cuprinsă în art. 284 din Codul de procedură penală.

Excepția invocată care privește neconstituționalitatea dispozițiilor enunțate are legătură cu soluționarea dosarului nr. 14426/236/2018/a1.

Dispozițiile art. 284 din Codul de procedură penală generează incertitudine și neclaritate în privința aplicării dispozițiilor vizând calea de atac a contestației/apelului.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale sale referitoare la principiul respectării obligatorii a legilor, consacrat de art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, pentru ca legea să fie respectată de destinatarii săi trebuie să îndeplinească anumite cerințe de precizie, claritate și predictibilitate, astfel încât aceștia să își poată adapta în mod corespunzător conduita.

Curtea a statuat că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat.

În acest sens: Decizia nr. 318/2019, Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010 sau Decizia nr. 743 din 2 iunie 2011.

Curtea Constituțională a statuat că în lumina acestor repere jurisprudențiale, o reglementare ale cărei efecte sunt împredictibile, depinzând de condiții și criterii a căror natură nu poate fi anticipată, nu poate fi considerată decât ca fiind contrară exigențelor art. 1 alin. (5) din Constituție.

În acest sens: Decizia nr. 318/2019, pct.23.

Lipsa dreptului la un recurs efectiv la judecarea cererii de anulare a amenzii judiciare, care nu are prevăzut în art. 284 C. proc. pen. un al doilea grad de jurisdicție, încalcă dreptul fundamental al accesului liber la justiție și dreptul la un proces echitabil. Prin reglementarea procedurii privitoare la amenda judiciară cuprinsă în art. 284 din Codul de procedură penală, legiuitorul nu a respectat principiul legalității, specific sistemului de drept continental, existent în România. Hotărârile judecătorești/încheierile pronunțate de judecătorul de drepturi și libertăți/judecătorul de cameră preliminară/complet sunt supuse în marea lor majoritate căilor de atac.

Din perspectivă constituțională, dispozițiile art. 284 din Codul de procedură penală prin lipsa unei căi de atac împotriva încheierii prin care se soluționează cererea de anulare sau de reducere a amenzii judiciare încalcă dreptul la un recurs efectiv.

CEDO. Art. 13 Dreptul la un recurs efectiv Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

CDFUE. Art. 47 Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil (1) Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unui instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de prezentul articol. (2) Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege.

Solicit Curții de Apel București, Secția a II-a Penală să constate că cererea de sesizare a Curții Constituționale este pertinentă, textele de lege invocate ca neconstituționale fiind în raport și în contradicție cu articolele din Constituție menționate supra.

Cum excepția invocată are legătură efectivă cu soluționarea cauzei dedusă judecătii, influențând în mod direct și concret soluționarea acesteia, existând un interes legitim al contestatorului în a o formula, rog Curtea de Apel să constate admisibilitatea ei prin raportare la prevederile *art. 29 din Legea nr. 47/1992, republicată*, pronunțând o încheiere care să cuprindă punctele de vedere exprimate și opinia instanței asupra excepției. Cerințele legale pentru ca asupra excepției să se pronunțe Curtea Constituțională sunt îndeplinite.

Excepția de neconstituționalitate constituie un mijloc procedural prin intermediul căruia se asigură, în condițiile legii, analiza conformității anumitor dispoziții legale cu Constituția României.

Din redactarea art. 29 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale rezultă că cerințele de admisibilitate ale excepției sunt și cele de admisibilitate a cererii de sesizare a Curții cu excepția ridicată, respectiv, aceasta trebuie să fie ridicată în fața instanțelor de judecată, la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanță ori de procuror, în cauzele în care participă; să vizeze neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare; să nu aibă ca obiect prevederi constatate ca neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale și să aibă legătură cu soluționarea cauzei, în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.

Potrivit art. 146 lit. d) din Constituția României, competența de a hotărî asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești, revine Curții Constituționale. Calea procedurală reglementată de art. 29 din Legea nr. 47/1992 nu oferă instanței în fața căreia se invocă excepția posibilitatea de a controla constituționalitatea propriu-zisă a prevederilor legale contestate, ci doar de a aprecia asupra condițiilor de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate.

Instanța nu are atribuții de jurisdicție constituțională, așa încât verificarea condițiilor de admisibilitate nu echivalează cu o analiză a conformității prevederii atacate cu Constituția și nici cu soluționarea de către instanță a unui aspect de contencios constituțional, căci instanța nu statuează asupra temeiniciei excepției, ci numai asupra admisibilității acesteia. Din redactarea art. 29 din Legea nr. 47/1992 rezultă că cerințele de admisibilitate ale excepției sunt și cele de admisibilitate a cererii de sesizare a Curții cu excepția ridicată. În aplicarea art. 29 din Legea nr. 47/1992, instanța realizează o verificare sub aspectul respectării condițiilor legale în care excepția de neconstituționalitate, ca incident procedural, poate fi folosită.

În situația în care Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra acestei excepții de neconstituționalitate, **precizăm că se impune reconsiderarea practicii în materie a Curții Constituționale.** Apreciem că au intervenit elemente noi care să justifice reconsiderarea acestei jurisprudențe, considerentele și soluțiile pronunțate prin decizii anterioare nu își mențin valabilitatea și în cauza de față. Se impune ca Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul să comunice punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Ca urmare a faptului că starea de constituționalitate evoluează, odată cu schimbarea condițiilor social-economice, politice și morale ale societății, motivele care au justificat inițial respingerea excepției de neconstituționalitate este posibil să nu mai subziste, în schimb, altele noi pot determina admiterea ei ulterioară. **Atitudinea instanței de contencios constituțional față de dezvoltarea socială nu poate fi decât deschisă unei viziuni largi, care să permită realizarea unui ansamblu legislativ în acord deopotrivă cu exigențele Legii fundamentale și cu dinamica inerentă a societății.**

În acest sens: Aspecte particulare referitoare la reiterarea excepției de neconstituționalitate, Magistrat-asistent Valentina BĂRBĂȚEANU.

Facem precizarea că excepția formulată nu critică aspecte de reformare a Justiției în România. Or, o judecată a unei contestații fără dreptul la un recurs efectiv, procedura privitoare la amenda judiciară prevăzută de art. 284 din Codul de procedură penală în care se precizează la alin. (5) că „Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin încheiere va fi soluționată de un alt judecător de drepturi și libertăți, respectiv de un alt judecător de cameră preliminară ori de un alt complet, prin încheiere” făcută pe baza unor norme de drept neclare și neprevizibile încalcă tocmai Constituția României, norme interne și europene vizând realizarea actului de justiție într-un stat de drept, recomandarea Raportului MCV întocmit de Comisia Europeană, vizând „consecvența și transparența actului de justiție”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că prevederile aplicabile într-un stat trebuie să respecte pe cât posibil valorile unei societăți democratice, în special preeminența dreptului.

Anexăm: Fișa dosar – portal.just.ro/2/...

Cu considerație,

Contestator - Av. Nicolae Trăistaru